

PERSBERICHT

Brussel, 25 november 2014

**Nieuw succesverhaal voor BELSPO
Eric Lambin ontvangt woensdag de Volvo-milieuprijs**

We kunnen er niet omheen, België brengt topwetenschappers voort. Op 26 november zal Eric Lambin, professor aan de universiteiten van Louvain-la-neuve en Stanford in Stockholm de Volvo-milieuprijs ontvangen. Dit is een van de meest prestigieuze wetenschappelijke onderscheidingen in het domein van milieu en duurzame ontwikkeling.

Deze beloning benadrukt eens te meer de internationale uitstraling van onze wetenschappers. Vaak speelt het Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO) hierbij een belangrijke ondersteunende rol. Zo kreeg vorig jaar professor François Englert de Nobelprijs voor Natuurkunde voor onderzoek dat deels door BELSPO werd gefinancierd in het kader van de Interuniversitaire attractiepool "Fundamental Interactions". Véronique Dehant, verantwoordelijk voor de operationele directie "Referentiesystemen en Planetologie" van de Koninklijke Belgische Sterrenwacht, zag zich kort geleden van haar kant benoemd tot Doctor Honoris Causa van het Observatorium van Parijs.

KBR

museum

Afrika
TERVUREN

Professor Lambin heeft zijn onderscheiding te danken aan zijn baanbrekende werk, dat de interacties tussen menselijke activiteiten en het milieu blootlegt. Hij doet dit door aardobservatie te combineren met omgevings- en sociale wetenschappen. Verschillende onderzoeksprogramma's van BELSPO hebben dit werk mee mogelijk gemaakt: TELSAT en STEREO (Aardobservatie-onderzoek), SSD (Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling), PODO (Klimaatverandering en Duurzame Ontwikkeling), BL (Bilaterale onderzoekssamenwerking met China en Vietnam).

Deze onderscheidingen zijn geen toevalstreffers: BELSPO streeft er sinds jaar en dag naar om een omgeving te creëren waarbinnen dergelijke talenten als Englert, Dehant en Lambin tot hun recht komen. Sleutelbegrippen hierbij zijn interdisciplinariteit, waarbij onderzoekers met een heel diverse achtergrond samenwerken; een programmabeheer op mensenmaat; en soepele financieringsschema's.

Het wekt dan ook verbazing dat net nu de regering de opheffing van BELSPO in het vooruitzicht stelt en hiermee een belangrijk deel van het Belgische wetenschappelijk weefsel in gevaar brengt. Een dergelijke beslissing leidt niet tot een kostenbesparing, minder bureaucratie of een efficiënter management. Wel integendeel, het oprichten van barrières tussen onderzoeksinstituten en het ontrafelen van samenwerkingsverbanden dreigen de doelgerichte inspanningen van vele jaren, waaruit het onderzoek in België en Vlaanderen zijn voordeel haalde, teniet te doen.

Het belang van BELSPO.

Een katalysator voor Belgisch onderzoek en innovatie

BELSPO draagt in aanzienlijke mate bij tot het behalen van de Barcelona-doelstelling waarvoor België zich verbonden heeft: 3 % van het BNP besteden aan onderzoek en ontwikkeling. Daarnaast draagt het bij tot de werkgelegenheid en welzijn via innovatie, optimaliseren van de Belgische wetenschappelijke ruimte en de strijd tegen klimaatverandering.

Door middel van talrijke onderzoeksprogramma's ondersteunt BELSPO ambitieus onderzoek dat wetenschappers samenbrengt in een hele waaier aan onderzoeksdomeinen: duurzame ontwikkeling, strijd tegen klimaatverandering, biodiversiteit, noordzee- en zuidpoolonderzoek, energie, mobiliteit, gezondheid, de informatiemaatschappij... Op die manier financiert BELSPO honderden wetenschappers die aan de slag zijn in de universiteiten van de drie Gemeenschappen, in onderzoeksinstellingen en in de 10 federale wetenschappelijke instellingen.

Een internationale dimensie

Belgisch onderzoek is een visitekaartje voor ons land en wordt internationaal alom gewaardeerd. BELSPO maakt het mee mogelijk dat er voldoende kritische massa wordt geschapen die noodzakelijk is voor inschakeling van onze onderzoekers in samenwerkingprogramma's met bilaterale partners en in grote internationale programma's.

Daarnaast beheert BELSPO de Belgische bijdrage aan het Europese Ruimtevaartagentschap. Op basis van zijn bijdrage is België het vijfde belangrijkste land binnen ESA en deze bijdrage is dan ook van strategisch belang voor ons land en cruciaal voor de bedrijven en wetenschappers actief in dit domein.

Kwalitatief hoogstaande dienstverlening

Het klinkt paradoxaal: een dynamische en efficiënte instelling willen ontmantelen die net de nominatie van « Overheidsorganisatie van het jaar 2014», en die werkt volgens ISO 9001-gecertificeerde procedures.

De “klanten” en partners van BELSPO zijn tevreden over de begeleiding die ze krijgen van de programmabeheerders of over de samenwerkingsmogelijkheden. Geslaagd onderzoek is immers alleen mogelijk dankzij stabiele partnerschappen in een klimaat van vertrouwen. De BELSPO-medewerkers zijn geen bureaucraten, maar helpen actief mee om het onderzoek te sturen en de objectieven te behalen.

Algemene ondersteuning

De 10 Federale Wetenschappelijke Instellingen die onder BELSPO ressorteren (KMI, Sterrenwacht, KBIN, KMMA, Koninklijke archieven, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten...) bieden aan onderzoekers een uitzonderlijk kader en onderzoeksmateriaal. Bovendien herbergen ze belangrijke kunstcollecties die jaarlijks 1,2 miljoen bezoekers aantrekken.

BELNET is het Belgische nationale onderzoeksnetwerk dat internettoegang aan zeer hoge bandbreedte en internetdiensten levert aan Belgische universiteiten, (hoge)scholen, onderzoekscentra en overheidsdiensten.

Het DWTI (Dienst voor wetenschappelijke en technische informatie) staat als bemiddelaar van informatie over O&O-statistieken, indicatoren en gegevensbanken ten dienste van de wetenschappelijke gemeenschap, de bedrijfswereld, niet-commerciële organisaties en de overheid.

Het tekstvak hieronder schetst het mooie wetenschappelijk parcours dat prof. Lambin heeft doorlopen en dat zijn bekroning vond in de Francqui-prijs in 2009 en de Volvo-milieuprijs dit jaar. De Volvo-milieuprijs wordt jaarlijks uitgereikt aan onderzoekers die belangrijke wetenschappelijke ontdekkingen hebben gedaan op het gebied van milieu en duurzame ontwikkeling. Drie van de voorbije winnaars van deze prijs wonnen nadien ook de Nobelprijs. Deze case illustreert perfect hoe BELSPO werkt achter de schermen en wat het maatschappelijk belang is van het type onderzoek dat het financiert.

Satellieten onthullen de impact van menselijke activiteiten

Het eerste Belgische onderzoeksprogramma rond aardobservatie ging van start nu bijna 30 jaar geleden. Het bood pioniers zoals Eric Lambin de kans om de mogelijkheden van het gebruik van satellietbeelden te exploreren. Al snel kwamen er concrete toepassingen op het gebied van landbouw, bosbouw, ruimtelijke ordening en ontwikkelingshulp. Eric Lambin leidde talloze BELSPO-projecten waarbinnen gebruik werd gemaakt van satellietbeelden. Deze hielpen hem in zijn continue, wereldwijde zoektocht naar informatie waarmee de natuurlijke omgeving, volgens hem essentieel voor het geluk van de mensheid, beter beschermd kan worden. Decennia lang voerde zijn onderzoek hem naar elk continent (DR Congo, Zambia, Namibië, Zuid-Afrika, China, Vietnam, Ecuador en zelfs naar Bhutan, een klein, weinig toegankelijk koninkrijk in het hart van de Himalaya), en gaandeweg leidde dit tot verbeterde methoden om veranderingen van de vegetatie en de dynamiek van terrestrische ecosystemen op verschillende ruimtelijke en temporele schalen in kaart te brengen. Dit onderzoek maakt deel uit van de internationale state-of-the-art en kwam grotendeels tot stand in samenwerking met Belgische en buitenlandse partners. Hieronder een paar voorbeelden van recente projecten:

- Het gebruik van aardobservatie voor een betere analyse van de ruimtelijke en temporele dynamiek van de overdracht van ziekten ([EPISTIS](#)). Dit tele-epidemiologieproject richtte zich onder meer op de overdracht van mond- en klauwzeer van wilde buffels naar vee rondom het Krugerpark in Zuid-Afrika;
- Monitoring van landgebruiksverandering ten gevolge van socio-economische ontwikkelingen in Vietnam, en de gevolgen hiervan voor ecosysteemdiensten. Dit project bracht kennisverruiming en optimalisering van onderzoeksmethodes van Belgische experts. Tegelijk droeg het bij tot versterking van de onderzoekscapaciteit en tot beleidsondersteuning van Vietnamese instellingen voor het inschatten van de uitstoot van broeikasgassen onder verschillende scenario's van landgebruiksveranderingen;
- Tot kortgeleden coördineerde Eric Lambin ook het [FOMO](#)-project. Dit project onderzoekt de dynamiek van bostransities (overgang van ontbossing naar herbebossing) en hun impact in de hooglanden van 3 continenten (Karpaten in Oost-Europa, noordelijke Andes in Ecuador en een vallei in Bhutan in de Himalaya).

Al deze projecten werden uitgevoerd in nauwe samenwerking met lokale managers of besturen van deze gebieden en voorzagen hen van informatie en / of beleidsondersteunende instrumenten.

Erkenning na jaren van onderzoek

Volgens de jury van de Volvo-milieuprijs heeft "Eric Lambin met succes de brug geslagen tussen sociale, geografische en biofysische wetenschappen met het oog op een beter begrip van wereldwijde veranderingen in landgebruik en wat dit betekent voor het welzijn van de mens. Eric Lambin was een van de eerste ter wereld om een menselijke toets te geven aan de definitie van de interacties tussen mens en omgeving. Hij heeft meerdere studies uitgevoerd over landgebruik en veranderingen in bodembedekking in verschillende delen van de wereld. Deze projecten zijn interdisciplinair en gaan van lokale tot globale schaal. Met de zogenaamde "people-to-pixel"-benadering heeft hij kennis opgebouwd over de overdracht van besmettelijke ziekten, ontbossing, menselijk gedrag, het oplossen van conflicten en landbouwpraktijken. Zijn aandacht voor het individu zowel als voor de planeet heeft geresulteerd in tal van wetenschappelijke publicaties, evenals geschriften voor een breder publiek. "

Naar aanleiding van de bekendmaking van de toekenning van de [«Volvo Environment Prize 2014»](#) hield Eric Lambin eraan om de essentiële bijdrage van het Federaal Wetenschapsbeleid tot zijn werk te onderstrepen: *"Vanaf het begin van mijn doctoraat in 1985 werd ik gefinancierd door BELSPO, door het toenmalige TELSAT-programma voor aardobservatie. Mijn onderzoek werd vervolgens deels gefinancierd door opeenvolgende BELSPO-programma's. De toekenning van deze prijs is dus mee te danken aan BELSPO, en in het bijzonder aan de programma's voor aardobservatie en duurzame ontwikkeling / klimaatverandering."*

Ook professor Englert, de Nobelprijs voor Natuurkunde, benadrukte de zeer goede en essentiële samenwerking met BELSPO, en het belang van de Interuniversitaire Attractiepolen.

Aansluitend op de aankondiging van de Belgische regering dat ze van plan was BELSPO op te heffen, hebben wetenschappers de [Save Belspo](#)-petitie gelanceerd om hun verontwaardiging te uiten over een dergelijke beslissing, die volgens hen nergens op slaat. Al meer dan 11 000 mensen, waaronder talrijke wetenschappers uit binnen- en buitenland, hebben deze petitie ondertekend en beklemtonen hiermee de erkenning van de efficiëntie en het nut van BELSPO.

De wetenschappelijke gemeenschap zet zich net zoals Professor Lambin in om onze maatschappij om te vormen tot een wereld die duurzamer is voor de generaties die na ons komen, en België moet dit blijven ondersteunen.

Waaruit bestaat de toegevoegde waarde van de ontmanteling van een efficiënt instrument voor de ontwikkeling van wetenschap en onderzoek?

Links

Volvo Environment Prize: <http://www.environment-prize.com>

Federaal Wetenschapsbeleid: <http://www.belspo.be>

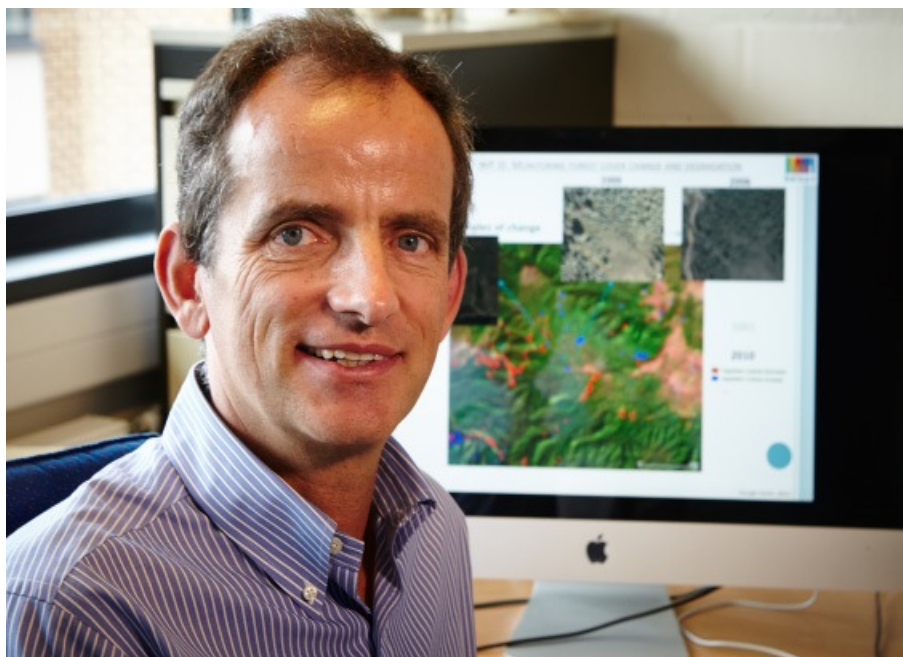
Save Belspo-petitie: <http://savebelspo.be>

FOMO-project: <http://eo.belspo.be/Directory/ProjectDetail.aspx?projID=852>
en http://eoedu.belspo.be/nl/profs/Forest_A4_NL-small.pdf

EPISTIS-project: <http://eo.belspo.be/Directory/ProjectDetail.aspx?projId=823>
en http://eoedu.belspo.be/nl/profs/Epidemio_A4_NL-small.pdf

Vietnam-project: <http://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=en&COD=BL%2FV%2F26>

Foto's (zie Lambin-Illus.zip voor volledige resolutie)

Eric Lambin, laureaat van de Volvo-milieuprijs 2014: " De toekenning van deze prijs is mee te danken aan BELSPO ".

Bhutan is een klein, bijna geheel bergachtig koninkrijk waar bossen een belangrijke economische en sociale rol spelen. Zozeer zelfs dat de grondwet van Bhutan voorziet in de verplichting om een bosbedekking van 60% te handhaven. Om dit te controleren, is aardobservatie is een ideaal alternatief voor moeizaam en duur veldwerk. De conclusies van het FOMO-project gaan echter nog verder dan de statistische schattingen: ze tonen aan dat de netto bosbedekking de afgelopen 20 jaar relatief stabiel is gebleven, ondanks aanzienlijke ontbossing in India.

In de Ecuadoriaanse Andes is de ontbossing duidelijk zichtbaar in het midden van deze foto. Meer naar boven kunnen we herbeboste plekken zien. Onderzoekers van FOMO-project konden vaststellen dat het hier gaat om bosjes van dennen en eucalyptus, exotische soorten die werden aangeplant ten koste van het natuurlijke ecosysteem. Deze plantages worden ondersteund door de overheid om de houtproductie te stimuleren en om bij te dragen tot de inspanningen om koolstof vast te leggen in het kader van programma's tegen de opwarming van de aarde. Deze voordelen gaan echter hand in hand met negatieve effecten, zoals het verlies van biodiversiteit of een verminderde capaciteit om water op te slaan, wat de regulering van het debiet van rivieren verstoort en de stabiliteit van de hellingen na de oogst bedreigt.

Het EPISTIS-project heeft een waar Belgisch expertisenetwerk opgebouwd in tele-epidemiologie, en heeft een groot aantal innovatieve instrumenten opgezet voor de analyse van de spatio-temporele dynamiek van de overdracht van ziekten. In Zuid-Afrika onderzocht het project de overdracht van mond- en klauwzeer tussen wilde buffels en runderen in het Krugerpark.